ԿԱՐ ՅԱՐ ԹԻՒ 1073 Գ. ՏԱՐԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 20.2 ՅՈՒԼԻԱՆ 1904 24 ԵԷՎԱԼ 1322 — 18 ԲԵԱՆՈՒՆԸՆ ԷՎԼԷԼ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ՕՒ ՑՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՄԲԱԳՐԱՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیه یوی وسیلهسی غزته
صاحب امتیازی : ارماسی قریم
ادارهسی بابعالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԳԱԺԱՆՈՒՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ժամուցմանց համար ժամանակաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՀԱՊԷՇԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ (16)

Երեքշաբթի, 18 մայիս.

Առաւօտ երբ բեռները կը բեռցնէինք, ջորի հեծած մարդ մը եկաւ, որուն սուրին պատեանը թափուէր էր և երկու ծառաներ ունէր հետը։ Քանի մը անգամ խոնարհելով բարեւելէ ետք, յայտնեց թէ ինք Աթօ Մէհի կը կոչուի և այս գիշեր իր տունը հիւր պիտի ըլլանք։ Շնորհակալ եղայ և ժամը 1ին ճամբայ ելանք։ Իլաթէքքի լեռն ի վեր մագլցիլ սկսանք Հոս, անտառին ծառերը այնքան խոշոր, խիտ և հիւսեալ են որ կարելի չէ ճշմարտապէս նկարագրել զայն։ Կապիկները մէկ ծառէն միւսը կը նետուին, կը պոռչտան և մեզ կը դիտեն։ Հարբարէն մինչեւ հոս կարծես անսահման ագարակի մը մէջէն կ'անցնէինք։ Ճամբաներուն սեպութիւնը, նեղութիւնը և դարվեր դարվար ձեւը եթէ չըլլար, դժգոհելու ոչ է պատճառ չունէինք։ Բնակչութիւնը, ընտանի և վայրի անասունները, արտերը, դաշտը աշխատող գիւղացիները միայն հոս քիչ մը կ'անօթարանային։

Իլաթէքքի անտառը որքան հիանալի նոյնքան սարսափազդեցիկ է։ Ճամբուն աջ ու ձախ կողմը դառնալ, անտառ մտնել շատ վտանգաւոր է, որովհետեւ վագրներու և ուրիշ գազաններու կարելի է հանդիպիլ։ Վագրները գիտնալով թէ իրենց մորթը յարգի է, միւս կենդանիներուն պէս շատ չեն երեւար, և ճամբուն եզերքը մացառուտի մը եռին կը պահուրտին, դարանի կը մտնեն և երբ մենութեան մէջ անզէն անպաշտպան ուղեւոր մը անցնի, յանկարծ վրան յարձակելով կը պատառեն։ Մէյ մըն ալ ջուր խմելու համար գիշերանց կ'երթան գետ կամ լիճ, այս պատճառաւ իջեւանները ջուրերէն հեռու կը զետեղուին։

Անտառին մէջէն Հարբար գացող և խաւիէ բեռցած ջորիներու կարաւաններու հանդիպեցան։ Երկու ժամ անընդհատ երթալով, հասանք դիրք մը, ուրկէց լայնարձակ և կանանչազարդ մարգերու տեսարան մը կը պարզուէր։ Մեծզի ծառերու շուքին տակ կապուտնիս փռեցինք և ճաշեցինք թռչուններուն գեղգեղանքին և պատկերին թովչութեան միջեւ։ Քանի մը կիներ անցան քովերնիս։ Անոնք որ նորածին ունին, կտաւ տոպրակի մէջ դրած կռնակնին կախած են զայն և վար չեն առներ բնաւ, երբ արտը կ'ոչխարտին, անասուն կ'արածեն կամ երբ անական գործերը կատարեն։ Տղուն միայն գլուխը կ'երեւայ։ Այս փոքր գլուխը սակայն չաղուքիր արեւուն ջերմութենէն, մինչ սպիտակամորթ մը արեւահար կ'ըլլայ երբ 5 վայրկեան առանց հովանոցի կենայ։ Ճամբան երբ տղան կուլայ մայրը աջ կամ ձախ կողմը կը բերէ և ծիծ կուտայ։ Եթէ դարձեալ կը թոթուուի և տոպրակը կռնակը կ'երթայ։

Ճաշէն ետք, ժամ մըն ալ քալեցինք և հասանք Զալէնքօ անուն տեղը, որ խոշոր ծառերով ծածկուած, բլուրներով շրջապատուած, դալարագեղ արտէ մը կը բաղկանայ։ Գիշերուան ցուրտերը տակաւ կը սաստկանային։ Վրանիս խոնաւութիւնը կոտրելու և տաքցնելու համար դուրսը փայտ վառել տուի և կրակը երկաթի մը վրայ դնելով, վրանիս մէջ երեք քարերու վրայ զետեղեցի՝ կրակարանի մը պէս։ Այս գիշեր ալ գայլերը, բորենիները մեզի խանգարեցին իրենց պոռչտուքներով, սակայն չունի ձայներուն պէս ասոնց ալ վարժուեցանք։

Չորեքշաբթի, 19 մայիս.

Ժամը առաւօտեան 11ին ճամբայ ելանք բլուր մը ելանք և իջանք։ արտ մը կտրեցինք անցանք։ Նոյն տեսարանները։ Նոյն ծառերն ու թռչունները, կարաւաններ։ Անցած տեղերնիս Պօրքա կը կոչուէր։ աւելի բուսառատ, աւելի բնակչաւոր։ 1890ին Հապէշստանի մէջ տիրող անասուններու սոսկալի ժանտախտէն այս տեղը աւերուած է, այնպէս որ գիւղացին իր արտը վարելու անասուն չէ գտած։ Առջի տարին կառավարութիւնը հոգաց ասոնց պէտքերը։ սակայն յաջորդ տարին չկրցաւ տալ, ժողովուրդը անօթի մնաց։ միւս կողմէն ալ ծաղկախտ, ժանտատենդ և յետոյ քօլերա ծագելով, բնակիչներն ալ ցիր ու ցան եղան։ Կ'ըսեն թէ ժողովուրդը անօթութենէն և ախտերէն այնքան տկարացած և ինքզինքին պաշտպանելու անկարող եղած էր որ մօտակայ անասուններէն գայլերը։ վագրները և ուրիշ գազաններ յարձակելով ձեռք ձգած մարդիկը կերած են։

Երկու ժամէն հասանք Տէրէրվէ գաղաթը, որուն շուրջը բլրաշար մը կար դալարաւէտ։ Հոս հեռաձայնի կայան մը կայ։ Ինչպէս որ Հարբարի, Ճիպութիի և Ատիս-Ապապայի միջեւ հեռագրաթել կայ, այս երեք հեռագրատուններուն միջեւ հեռաձայն ալ կայ։ Փոքր կայաններու մէջ հեռագիր չկայ, այլ հեռաձայնը կը գործէ։ Մէկ բիւրլով 10 վայրկեան կարելի է խօսիլ։ Երբ միջոցը հեռու ըլլայ։ մանաւանդ Ատիս-Ապապայի շուրջ տիրող փոթորիկներէն հաղորդակցութիւնները դժուարութեան կը հանդիպին։ Այս տեղի հեռաձայնի կայանը, հապէշական հիւղակի մը պէս հիւղակ մէն է երկու մէթր լայնքով և 3—4 մէթր երկայնքով։ շուրջը ցանկապատով մը։ Հիւղակին կեդրոնը երկայնցիգ մը անկուած է, որուն վրայէն ուրիշ աւելի փոքր փայտեր երկարած են պատին վրայ։ Ասոնց վրայ ալ բաղեղի չուաններով և նուրբ խոտերով ծածկուած։ Գետինը չոր խոտէ։ փայտէ երկու աթոռ կայ, մէկը պաշտօնեային և միւսը հաղորդակցող մարդուն համար։ Անկիւն մը քերիչ մը և պահեստի թելեր կան։

Գիշերը ըստ սովորութեան անցուցինք մեր վրաններուն տակ, ճաշելէ ետք։ Հիմա, իրենց սատամքով հեռաֆքըքրուող ընթերցողները պիտի հարցնեն թէ ի՞նչ կ'ուտենք այս երկար ճամբորդութեան ատեն։ Իրենց... ախորժակը գոհացնելու համար քանի մը օրուան ճաշացուցակնիս պիտի հրատարակեմ։ Հետեւեալ առտուան ճաշը գիշերուընէ կը զատէինք։ Այս գիշերուան կերակուրնիս էր ոսպի թան, ոչխարի քիւլպասա՝ գետնախնձորով, հաւի խորոված, պուլղուրով տեսակ մը քէօֆթէ որ Շամի մէջ ֆուպպէ կը կոչուի, սալորի անուշ, ձիթապտուղ պանիր, եւայլն։

Հինգշաբթի, 20 մայիս.

Մովին մակերեսէն 2000 մէթրէն աւելի բարձր գտնուելնիս գիշերուան զովութենէն զգացինք։ Առտուն ամէն կողմ այնքան խիտ մշուշ մը պատած էր որ, 20 քայլ անդին չէինք կրնար որոշել։ Չորեքանները, վրաններուն շուրջ միշտ վառուող կրակներուն առջեւ փռուելով, տապլտկելով իրենց մարմինը տաքցնելէ ետք սկսան բեռնաւորման։ Մշուշը քիչ մը թեթեւցած էր երբ ճամբայ ինկանք։ Իջանք լեռն ի վար, երկու ժամ քալեցինք անհուն դաշտ մը և ժամը 4ու էկսին հասանք Պուրքիա Մաչէլլա կոչուած ջուրի ակը։ Տեսարանը զմայլելի է։ Խիտ և զմրուխտի բուսականութեան մը ծոցէն յատակ ջուր մը կը հոսի, բնական աւազան մը ձեւացնելով։ Սակայն մեզ որ չկրցանք իսկ կենալ հոս, որովհետեւ կովեր ու եզներ խմուած էին ու գիւղացի կիներ իրենց ամէն բանը կը լուային։ Ջուրը պղտորած աղտոտած էր, անասուններուն կեցած տեղը ճախճախուտի ձեւ մը առած էր։ Հոսկէց քանի մը հարիւր մէթր անդին, ծառերու տողերը իջանք։ Մեր առջեւ պարզուած մարգագետինը լերկ էջր բոլորովին։ Հոս հոն ծառերու խումբեր կը տեսնուէին, որոնցմէ ոմանք փոքր անտառակներ կը ձեւացնէին մերթ։ Մեր քովի ծառերուն վրայ 31—30 հատ խոշոր բազէներ կը հանգչէին։ Ճաշեցինք գիշերուան կերակուրներէն զատ հաճի Սուսուֆ մեզի օմլէթ մը եփեց։ Ասիկայ միւսներուն պէս առջեւէն չերթար այլ ջորիներուն ետեւէն կուգայ, երբ իջեւանինք անմիջապէս կրակ կը վառէ կերակուր տաքցնելու և սուրճ եփելու համար։ Ամէն պարտաւորութիւն ինք կը տեսնէ և մերթ ալ օմլէթի կամ որսի կատարայ կ'եփէ։ Հիմա, մեր անուշեղէնները բէտիլէ խօշաչ են։ Բորթ Սայիսէն առած պատմոնիներնէս զատ Պոլսէն առատ Շամի չոր ծիրան և միայն ինք։ Եւ այս զրկումը ճշմարիտ վիշտ կ'առթէր իր արդէն վիրաւորուած սրտին։

Էլմօնեանի երեւումը սակայն քիչ մը հանդարտեցուց այս ընտանեզուրկ աղջիկը։ առաջին տեսակցութեան մէջ իսկ կրցաւ գնահատել երիտասարդին արժանիքը, և սկսաւ համակրանք ցուցնել անոր հանդէպ։ Էլմօնեան ալ ո՛չ նուազ համակրելի գտաւ Ամէլին և այն գիշերը ուր Մաղաթիէլի հետ փոխադարձ այցելութիւն գացած էր Պարգեւեաններուն, մէկ քանի անգամ խօսքի բռնուեցան երկուքը իրարու հետ։ Ամէլի քանի տեսակցեր Էլմօնեանի հետ, նոյնչափ ալ հիացումը կ'աւելցնէր անոր նկատմամբ, զոր Դանաբաչէն ու Բօլէն գերազանց կը գտնէր։ Իրեն երեւակայածը բանգէտ, կորովի, աշխարհիկ և գործ վարելու կարող կեանքը տեսած երիտասարդ մըն էր և այս առաւելութիւնները մարմնացած տեսնելով Էլմօնեանի վրայ, չէր ուզեր անկէ բաժնուիլ։

Ո՛րչափ ալ ինք ծածկել ջանար՝ Ամէլիի այս ընթացքը ուշադրութենէն չէր վրիպեր ներկայ հրտասարդներուն ու օրիորդներուն աչքէն, որոնք ալ իրենց կողմէն ոյժ և մղում կուտային այս երկուքը փոխադարձաբար իրարու աչքին հաճելի ցոյց տալու։

Երեկոյթին յաջողդող օրը բոլորովին Էլմօնեանով ազդուած էր Ամէլի, որ չարունակ անոր վրայ կը մտածէր ու բուռն տենչ կը զգար անգամ մըն ալ տեսակցելու։ Կը փափաքէր որ չարունակ անոր վրայ խօսէին ու համակրական բառերով դրուատէին զայն։ Հիմա Հրաչեան ձեռքէ հանած ըլլալուն չէր ցաւեր բնաւ, ընդհակառակը վստահ ըլլալով որ այս դարձուածներուն բուն իսկ հեղինակը Հրաչեան է, երախտապարտ կը զգար զինքը անոր, որ յատկապէս Վիեննայէն հոս հրաւիրած էր Էլմօնեանը զինքը իրեն հետ ամուսնացնելու համար։

Դանաբաչի ծրագիրներուն վրայ թէեւ մանրամասն տեղեկութիւն չուներ Ամէլի, անգամ մը այս գաղափարին անդրադառնալէ ետք, իր ուշիմութեամբը կը մակաբերէր ամէն բան։

Տիկին Պարգեւեան զաւակին չափ կը սիրէր այս թշուառ աղջիկը, որուն երջանիկ ամուսնութիւն մը կնքելուն ցանկացող էր սրտանց, ուստի անոր՝ Էլմօնեանի ցոյց տուած համակրանքը ուշադրութիւնը գրաւեց և ամուսնոյն հետ տեսակցելէ ու իր աղջկան՝ Հրաչեայի հետ նշանաւելուն որոշումը վճռելէ ետք՝ Ամէլիի հետ առանձնանալով սկսաւ վարէն վերէն խօսք բանալ Էլմօնեանի նկատմամբ։

Օր. Բօլոի համար ամէնէն մեծ հաճոյք էր Երիտասարդին վրայ խօսուիլը լսել։ Տիկին Պարգեւեանի նախանձեռնութեանը մէջ մանաւանդ մայրական գուրգուրանքի մը հետքը նշմարելով սկսաւ ա՛լ աւելի ուրախ ըլլալ, իր վրայ ալ մտածող մը գտնուիլը տեսնելով։

—Էլմօնեանը արժանաւոր երիտասարդ է զաւակս, լարեց տանտիրուհին. թէեւ մէկ անգամ միայն տեսանք զինքը. բայց այս առաջին տեսակցութիւնն իսկ բաւական եղաւ որ Էլմօնեան փայլեցնէ իր մտրոզ կատաղութիւնները։ Հրաչեայ կանուխէն խօսած էր անոր նկատմամբ և նոյն իսկ ըսած էր որ, Էլմօնեան իրմէ վեր է արժէքով։ այն տանն համեստութեան համար խօսուած բառնձեւ մըն է կը կարծէինք, բայց հիմա մօտէն տեսնելէ ետք Էլմօնեանը, թէ՛ ես և թէ՛ ամուսինս ճշմարտապէս հիացանք անոր կատարելութիւններուն վրայ։

Ամէլի կռահելով այս յաջողքարանին հաճելի հետեւութիւնը, լռեց, առանց նպատաւոր կամ աննպաստ կարծիք մը յայտնելուս։ Տիկինը առաջ տանելով խօսքը.

— Դուն ալ կարծեմ կը հաստատես մեր այս վկայութիւնը Էլմօնեանի նկատմամբ, ըսաւ, որուն հետ բաւական տեսակցելու առիթ ունեցար։

— Այո՛, անուրանալի է երիտասարդին արժանիքը, կմկմաց Ամէլի։

— Ես այն օր համակրանքի հով մը նշմարեցի երիտասարդին կողմէ քեզ նկատմամբ, ասիկայ պզտիկ բաղդաւորութիւն մը չէ, արդարեւ. քու առաւելութիւններով օժտուած օրիորդի մը հինգ հատ արժանաւոր նշանաձներ չեն պակսեր թէեւ, բայց ասանկ առիթները նպատաւոր կերպով գործածելն ալ ալ պարտականութիւն է։ անկեղծ կերպով ըսեմ որ Էլմօնեան բաւին ընդարձակ իմաստովը կը գերազանցէ Հրաչեան և բնաւ բաղդատութեան չկրնայ Բօլի հետ։ Բաւ ձեռքդ է աղջիկս ասանկ բաղդ մը նպատաւոր կերպով գործածելը, ես իրրեւ փոքրառուհի, իբրեւ քեզի զաւկի մը պէս սիրող մայր. կը փափաքիմ որ մտերմութիւնը մշակուի ձեր երկուքին միջեւ ու երջանիկ ամուսնութեան մը յանգի։

Տանտիրուհիին այս գնահատութիւնները Էլմօնեանի արժէքը անգամ մը ես կը բարձրացնէին Ամէլիի առջեւ, որ հիմա կը խորհէր թէ արդեօք երիտասարդն ալ նոյն զգացումը կը տածէր իր նկատմամբ։

(Շարունակելի)

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

"ՖՐԱՆԿԱԽՏ,, ԲԱՌԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ասկէց բաւական տարիներ առաջ, որչափ որ կը յիշեմ Տր. Տաղաւարեանի և Մ. Նուպարեանի միջեւ սիֆիլիզ (Syphilis) բառին բուն հայերէն թարգմանութեանը համար վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ, սակայն այս երկուքը չկրցան որոշ և ստոյգ կայանք մը տալ իրենց գաղափարներուն. և կամ ճիշդը խօսելով պարզապէս զիրար չկրցան հասկնալ։ Ճիշդ այս օրերս ալ դարձեալ Նուպարեանի և Կ. Ալլահվէրտիի միջեւ սոյն բառին հայացմանը համար վէճ մը սկսած է։ Արդարեւ թէպէտ չէի փափաքէր այս տեսակ չահեկանութենէ զուրկ վէճի մէջ մտնել, սակայն և այնպէս հարկ տեսայ մէկ քանի կէտերու մէջ կարզութեանս չափով իմ գաղափարս յայտնել այս մասին։

Կ. Ալլահվէրտիի Արեւելեան Մամուլի 47 թուոյն Սիֆիլիզի մասին գրած մէկ յօդուածին մէջ յիշեալ բառին հայերէն «Ֆրանկախտ» անունը տալով միմիայն այս բառին գործածումը նորելի կը նկատէր։ Նախ ըսենք որ սիֆիլիզ բառին հայերէնը չի կրնար գըտնուիլ, որովհետեւ բառ մը ուրիշ լեզուի մը վերածելու համար նախապէս նոյն բառին պատմութիւնն ու ստուգաբանութիւնը ալ իր պատմականին պէս աղօտ է, հակառակ այնչափ լեղուագէտ-բանասէրներու ըրած ջանքերուն։ Ոմանք կ'ըսեն թէ, ինչպէս Ֆրաքաթօռ, Սիֆիլիզը Syphilus հովիւին անունէն կուգայ, որ Արեւին դէմ մեղանչած ըլլալուն այս հիւանդութիւնով պատժուած ըլլայ։ Ոմանք ալ կ'ըսեն թէ խոզ և ukr (անուրբ՝ պիղծ սէր) նշանակող Ցունարէն երկու բառերէն ծագում առած է։ Նոյն իսկ Պօսքիլեան Syphilis բառին ուղղագրութիւնն ալ փոխելով Siphilis գրած է, առարկելով թէ յունարէն Siphlos (ատելի) բառէն առաջ եկած է, բայց Ֆրաքաթօռ Syphilis բառին հեղինակը, Siphilis ձեւին տակ գրած ըլլալով Պօսքիլեանի առաջարկած ուղղագրութիւնն ալ անընդունելի է։

Ասկէց կ'եզրակացնենք թէ այս բառին ստուգաբանութիւնը և անոր պատմական տեսութիւնները կարող չեն բնաւ անոր հայացմանը ծառայել, հետեւաբար մենք լոկ անոր հոմանիշներէն կրնանք օգտուիլ։ Syphilis բառը, ի մէջի այլոց երկու հոմանիշներ ալ ունի morbus francisca (ֆրանսական ախտ) և morbus gallicus (գաղղիական ախտ)։ Ահա խնդիրը արդէն ինքնին լուսաբանուեցաւ, այլեւս կարծեմ պէտք չմնաց Սլլա հվերտիական ոչնաբանութիւնը։ Գ. Կ. Ալլահվէրտի չեմ գիտեր թէ ինչ տեսակ կը խորհի կամ կը արամարանէ որ Սիֆիլիզին «Ֆրանկախտ» անունը կուտայ և անոր Գաղղիական ախտ կոչուիլը բոլորովին կը ջրէ. կ'երեւի թէ Գ. Կ. Ալլահվէրտի Հիփոկրատի այդ ասակերը, Նուպարեան էֆ.ին ըսածին պէս հանգիր ի՛նչ թզխատած իր դ. սաղրքերը՝ կուգայ արձագանգ մը ըլլալ արդէն ծեծուած վիճաբանութեան մը։ Այսօր ամբողջ Եւրոպա Սիֆիլիզը Գաղղիական ախտ անուամբ ալ կը ճանչնայ, ինչպէս ըսինք վերը, զայն morbus gallicus կոչելով։

Գալով Նուպարեան էֆ.ի գործածած զոդ բառին, այդ մասին բնաւ գաղափար մը չենք կրնար տալ, անոր գլուխ գործոցներուն մէջ Սիֆիլիզը — թէպէտ տարբեր բառերով — բաւական որոշակի նկարագրած են, ամենէն աւելի ընդունուած կարծիքն ալ այս է։ Ուրիշներու նայելով Սիֆիլիզը 15րդ դարէն կը սկսի, իբր թէ ծագումը Ամերիկայ ըլլալով Քրիստափոր Գոլոմպոսի ուղեկիցները զայն Եւրոպա բերած և տարածած ըլլան. կամ թէ, ինչպէս կ'ըսեն Սիմօն, Ռոժէ և ուրիշներ, աւելի հաւանական է որ Սիֆիլիզը շատ աւելի առաջ Եւրոպայի մէջ գոյութիւն ունեցած է ընդունելով որ 15րդ դարուն համաճարակի հանգամանք մը առած, և այդ թուականին միայն ամէնուն ուշադրութիւնը գրաւած։ Սիֆիլիզ բառին ստուգաբանութիւնն ալ իր պատմականին պէս աղօտ է, հակառակ այնչափ լեղուագէտ-բանասէրներու ըրած ջանքերուն։ Ոմանք կ'ըսեն թէ, ինչպէս Ֆրաքաթօռ, Սիֆիլիզը Syphilus հովիւին անունէն կուգայ, որ Արեւին դէմ մեղանչած ըլլալուն այս հիւանդութիւնով պատժուած ըլլայ։ Ոմանք ալ կ'ըսեն թէ խոզ և ukr (անուրբ՝ պիղծ սէր) նշանակող Ցունարէն երկու բառերէն ծագում առած է։ Նոյն իսկ Պօսքիլեան Syphilis բառին ուղղագրութիւնն ալ փոխելով Siphilis գրած է, առարկելով թէ յունարէն Siphlos (ատելի) բառէն առաջ եկած է, բայց Ֆրաքաթօռ Syphilis բառին հեղինակը, Siphilis ձեւին տակ գրած ըլլալով Պօսքիլեանի առաջարկած ուղղագրութիւնն ալ անընդունելի է։

Ասկէց կ'եզրակացնենք թէ այս բառին ստուգաբանութիւնը և անոր պատմական տեսութիւնները կարող չեն բնաւ անոր հայացմանը ծառայել, հետեւաբար մենք լոկ անոր հոմանիշներէն կրնանք օգտուիլ։ Syphilis բառը, ի մէջի այլոց երկու հոմանիշներ ալ ունի morbus francisca (ֆրանսական ախտ) և morbus gallicus (գաղղիական ախտ)։ Ահա խնդիրը արդէն ինքնին լուսաբանուեցաւ, այլեւս կարծեմ պէտք չմնաց Սլլա հվերտիական ոչնաբանութիւնը։ Գ. Կ. Ալլահվէրտի չեմ գիտեր թէ ինչ տեսակ կը խորհի կամ կը արամարանէ որ Սիֆիլիզին «Ֆրանկախտ» անունը կուտայ և անոր Գաղղիական ախտ կոչուիլը բոլորովին կը ջրէ. կ'երեւի թէ Գ. Կ. Ալլահվէրտի Հիփոկրատի այդ ասակերը, Նուպարեան էֆ.ին ըսածին պէս հանգիր ի՛նչ թզխատած իր դ. սաղրքերը՝ կուգայ արձագանգ մը ըլլալ արդէն ծեծուած վիճաբանութեան մը։ Այսօր ամբողջ Եւրոպա Սիֆիլիզը Գաղղիական ախտ անուամբ ալ կը ճանչնայ, ինչպէս ըսինք վերը, զայն morbus gallicus կոչելով։

Գալով Նուպարեան էֆ.ի գործածած զոդ բառին, այդ մասին բնաւ գաղափար մը չենք կրնար տալ, անոր

ՊՕՍՔԻ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

ՎԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԱՆ ՀԵՏԱԳԱՏ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԶ.

Պ. Բօլա իր ենթադրած ժամանակէն աւելի մնացած էր Պոլսոյ մէջ, թէեւ Պարգեւեաններու ասպնջականութենէն զատ ուրիշ ոչ մի բան զինքը, սակայն միւս կողմէ այսչափ ժամանակ գործին գլուխէն հեռու գտնուիլը տեսնելով՝ ներքնապէս հալումաշ կ'ըլլար ու կը փափաքէր ժամ առաջ Ամէլին սիրաշահել ու անոր հետ Իզմիր վերադառնալ։ Օրիորդը կ'զգար հորը այս իզձը և սակայն բնաւ փութութիւն չէր ցուցներ. վատահ էր Պարգեւեաններու անկեղծութեան վրայ և մինչեւ որ հաստատ կռուանի մը վրայ չդներ ոտքը, չէր ուզեր իր հայրենի բնակարանը վերադառնալ ու կրկին ենթարկուիլ խորթ մօրը խղճանգուիներուն։ Արդարեւ հօրը զիղջը սրտաբուխ էր, այս քիչ մը դիւրահաւան մարդը հիմա զգացած էր երկրորդ կնոջը իր առջեւ լարած ծուղակը և ընտանեկան հարստութեան փճացումի ճամբան մտնելը, սակայն օ՛վ կ'երաշխաւորէր որ Իզմիր վերադառնալէ ետք կրկին անձնատուր պիտի չըլլար այն դաժան կնոջ փաղաքշանքներուն ու զինքը լքումի պիտի չդատապարտէր։

Հայր ու աղջիկ՝ թէեւ բոլորովին հաշտուած՝ բայց այս նկատումներով միշտ վերապահումով կը խօսէին Իզմիր վերադառնալու խնդրոյն վրայ, Բօլա ամէն առիթը ներկայանալուն՝ ժամերով համոզել կը ջանար Ամէլին, որ միշտ արտամ պատասխաններ կուտար։

Պարգանոյշի և Բօլի նշանաւելու խնդիրը բոլորովին յետաձգեց մասնումները այս Իզմիրցի հոր ու աղջկան։ Ամէլի որ երբեմն կը կասկածէր Հրաչեայի Նուարդի հետ ամուսնանալուն, հիմա տիկին Պարգեւեանի ընթացքէն դատելով՝ կամաց կամաց համոզուիլ կը սկսէր այս ամուսնութեան իրագործումին։ Վարդանոյշը հէս մը նշանուած էր, Նուարդ ալ ճամբայ ելած կրնար սեպուիլ, երեք աղջիկներէն կը մնար միայն ինք։ Եւ այս զրկումը ճշմարիտ վիշտ կ'առթէր իր արդէն վիրաւորուած սրտին։

Էլմօնեանի երեւումը սակայն քիչ մը հանդարտեցուց այս ընտանեզուրկ աղջիկը. առաջին տեսակցութեան մէջ իսկ կրցաւ գնահատել երիտասարդին արժանիքը, և սկսաւ համակրանք ցուցնել անոր հանդէպ։ Էլմօնեան ալ ո՛չ նուազ համակրելի գտաւ Ամէլին և այն գիշերը ուր Մաղաթիէլի հետ փոխադարձ այցելութեան գացած էր Պարգեւեաններուն, մէկ քանի անգամ խօսքի բռնուեցան երկուքը իրարու հետ։ Ամէլի քանի տեսակցեր Էլմօնեանի հետ, նոյնչափ ալ հիացումը կ'աւելցնէր անոր նկատմամբ, զոր Դանաբաչէն ու Բօլէն գերազանց կը գտնէր։ Իրեն երեւակայածը բանգէտ, կորովի, աշխարհիկ և գործ վարելու կարող կեանքը տեսած երիտասարդ մըն էր և այս առաւելութիւնները մարմնացած տեսնելով Էլմօնեանի վրայ, չէր ուզեր անկէ բաժնուիլ։

Ո՛րչափ ալ ինք ծածկել ջանար՝ Ամէլիի այս ընթացքը ուշադրութենէն չէր վրիպեր ներկայ հրտասարդներուն ու օրիորդներուն աչքէն, որոնք ալ իրենց կողմէն ոյժ և մղում կուտային այս երկուքը փոխադարձաբար իրարու աչքին հաճելի ցոյց տալու։

Երեկոյթին յաջողդող օրը բոլորովին Էլմօնեանով ազդուած էր Ամէլի, որ չարունակ անոր վրայ կը մտածէր ու բուռն տենչ կը զգար անգամ մըն ալ տեսակցելու։ Կը փափաքէր որ չարունակ անոր վրայ խօսէին ու համակրական բառերով դրուատէին զայն։ Հիմա Հրաչեան ձեռքէ հանած ըլլալուն չէր ցաւեր բնաւ, ընդհակառակը վստահ ըլլալով որ այս դարձուածներուն բուն իսկ հեղինակը Հրաչեան է, երախտապարտ կը զգար զինքը անոր, որ յատկապէս Վիեննայէն հոս հրաւիրած էր Էլմօնեանը զինքը իրեն հետ ամուսնացնելու համար։

Դանաբաչի ծրագիրներուն վրայ թէեւ մանրամասն տեղեկութիւն չուներ Ամէլի, անգամ մը այս գաղափարին անդրադառնալէ ետք, իր ուշիմութեամբը կը մակաբերէր ամէն բան։

Տիկին Պարգեւեան զաւակին չափ կը սիրէր այս թշուառ աղջիկը, որուն երջանիկ ամուսնութիւն մը կնքելուն ցանկացող էր սրտանց, ուստի անոր՝ Էլմօնեանի ցոյց տուած համակրանքը ուշադրութիւնը գրաւեց և ամուսնոյն հետ տեսակցելէ ու իր աղջկան՝ Հրաչեայի հետ նշանաւելուն որոշումը վճռելէ ետք՝ Ամէլիի հետ առանձնանալով սկսաւ վարէն վերէն խօսք բանալ Էլմօնեանի նկատմամբ։

Օր. Բօլոի համար ամէնէն մեծ հաճոյք էր Երիտասարդին վրայ խօսուիլը լսել։ Տիկին Պարգեւեանի նախանձեռնութեանը մէջ մանաւանդ մայրական գուրգուրանքի մը հետքը նշմարելով սկսաւ ա՛լ աւելի ուրախ ըլլալ, իր վրայ ալ մտածող մը գտնուիլը տեսնելով։

—Էլմօնեանը արժանաւոր երիտասարդ է զաւակս, լարեց տանտիրուհին. թէեւ մէկ անգամ միայն տեսանք զինքը. բայց այս առաջին տեսակցութիւնն իսկ բաւական եղաւ որ Էլմօնեան փայլեցնէ իր մտրոզ կատաղութիւնները։ Հրաչեայ կանուխէն խօսած էր անոր նկատմամբ և նոյն իսկ ըսած էր որ, Էլմօնեան իրմէ վեր է արժէքով։ այն տանն համեստութեան համար խօսուած բառնձեւ մըն է կը կարծէինք, բայց հիմա մօտէն տեսնելէ ետք Էլմօնեանը, թէ՛ ես և թէ՛ ամուսինս ճշմարտապէս հիացանք անոր կատարելութիւններուն վրայ։

Ամէլի կռահելով այս յաջողքարանին հաճելի հետեւութիւնը, լռեց, առանց նպատաւոր կամ աննպաստ կարծիք մը յայտնելուս։ Տիկինը առաջ տանելով խօսքը.

— Դուն ալ կարծեմ կը հաստատես մեր այս վկայութիւնը Էլմօնեանի նկատմամբ, ըսաւ, որուն հետ բաւական տեսակցելու առիթ ունեցար։

— Այո՛, անուրանալի է երիտասարդին արժանիքը, կմկմաց Ամէլի։

— Ես այն օր համակրանքի հով մը նշմարեցի երիտասարդին կողմէ քեզ նկատմամբ, ասիկայ պզտիկ բաղդաւորութիւն մը չէ, արդարեւ. քու առաւելութիւններով օժտուած օրիորդի մը հինգ հատ արժանաւոր նշանաձներ չեն պակսեր թէեւ, բայց ասանկ առիթները նպատաւոր կերպով գործածելն ալ ալ պարտականութիւն է։ անկեղծ կերպով ըսեմ որ Էլմօնեան բաւին ընդարձակ իմաստովը կը գերազանցէ Հրաչեան և բնաւ բաղդատութեան չկրնայ Բօլի հետ։ Բաւ ձեռքդ է աղջիկս ասանկ բաղդ մը նպատաւոր կերպով գործածելը, ես իրրեւ փոքրառուհի, իբրեւ քեզի զաւկի մը պէս սիրող մայր. կը փափաքիմ որ մտերմութիւնը մշակուի ձեր երկուքին միջեւ ու երջանիկ ամուսնութեան մը յանգի։

Տանտիրուհիին այս գնահատումները Էլմօնեանի արժէքը անգամ մը ես կը բարձրացնէին Ամէլիի առջեւ, որ հիմա կը խորհէր թէ արդեօք երիտասարդն ալ նոյն զգացումը կը տածէր իր նկատմամբ։

— Այո՛, անուրանալի է երիտասարդին արժանիքը, կմկմաց Ամէլի։

— Ես այն օր համակրանքի հով մը նշմարեցի երիտասարդին կողմէ քեզ նկատմամբ, ասիկայ պզտիկ բաղդաւորութիւն մը չէ, արդարեւ. քու առաւելութիւններով օժտուած օրիորդի մը հինգ հատ արժանաւոր նշանաձներ չեն պակսեր թէեւ, բայց ասանկ առիթները նպատաւոր կերպով գործածելն ալ ալ պարտականութիւն է։ անկեղծ կերպով ըսեմ որ Էլմօնեան բաւին ընդարձակ իմաստովը կը գերազանցէ Հրաչեան և բնաւ բաղդատութեան չկրնայ Բօլի հետ։ Բաւ ձեռքդ է աղջիկս ասանկ բաղդ մը նպատաւոր կերպով գործածելը, ես իրրեւ փոքրառուհի, իբրեւ քեզի զաւկի մը պէս սիրող մայր. կը փափաքիմ որ մտերմութիւնը մշակուի ձեր երկուքին միջեւ ու երջանիկ ամուսնութեան մը յանգի։

Տան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀ Լ. Պ. ՏԱՐԱՊԻՏՈՒՆԻ ՀԱՍՑԵ

Ինչպես հայտնի է, Հայաստանի Հանրապետության առաջին նախագահ Լևոն Պետրոսի Տարապիտունին ծնվել է 1886 թվականի հոկտեմբերի 10-ին Ալեքսանդրապոլ գավառի Ղարաքիլիսա գյուղում։ Ավարտելով գյուղի դպրոցը, ապա Ալեքսանդրապոլի գիմնազիան, 1907 թվականին ընդունվել է Սանկտ Պետերբուրգի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետ։ Ուսանելով հանդերձ, ակտիվ մասնակցություն է ունեցել հեղափոխական գործունեությանը։ Ուսանելուց հետո վերադարձել է հայրենի գյուղ, ապա Ալեքսանդրապոլ, աշխատել է դատարանում։ Հանրապետության հռչակումից հետո ընտրվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային խորհրդի անդամ։ Հանրապետության հռչակումից հետո նշանակվել է արդարադատության նախարար։ Հանրապետության անկախության հռչակումից հետո նշանակվել է Հայաստանի Հանրապետության առաջին նախագահ։ Հանրապետության նախագահ ընտրվելուց հետո Լևոն Տարապիտունին ստանձնեց նաև արտաքին գործերի նախարարի պարտականությունները։ Հանրապետության նախագահ Լևոն Տարապիտունին ստորագրեց Հայաստանի Հանրապետության անկախության հռչակագիրը։ Հանրապետության նախագահ Լևոն Տարապիտունին ստորագրեց Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունը։ Հանրապետության նախագահ Լևոն Տարապիտունին ստորագրեց Հայաստանի Հանրապետության Քրեական օրենսգիրքը։ Հանրապետության նախագահ Լևոն Տարապիտունին ստորագրեց Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական օրենսգիրքը։ Հանրապետության նախագահ Լևոն Տարապիտունին ստորագրեց Հայաստանի Հանրապետության Հարկային օրենսգիրքը։ Հանրապետության նախագահ Լևոն Տարապիտունին ստորագրեց Հայաստանի Հանրապետության Դատական օրենսգիրքը։ Հանրապետության նախագահ Լևոն Տարապիտունին ստորագրեց Հայաստանի Հանրապետության Քրեական դատավարության օրենսգիրքը։ Հանրապետության նախագահ Լևոն Տարապիտունին ստորագրեց Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրքը։ Հանրապետության նախագահ Լևոն Տարապիտունին ստորագրեց Հայաստանի Հանրապետության Հարկային դատավարության օրենսգիրքը։ Հանրապետության նախագահ Լևոն Տարապիտունին ստորագրեց Հայաստանի Հանրապետության Դատական դատավարության

կրոն. Ժողովը չունի՞ միթէ իր եկեղեցիին հատատ կանոնները որոնց համակ վարմունք կամ բացատրութիւն եթէ տեսնէ. կը դատապարտէ պարզապէս և աւելի հիշդը խօսելու համար, կը պարտաւորուի եկեղեցական հաղորդակցութենէ զրկել յանդգնողները՝ մինչեւ որ զգաստանան և մեղայագիր ման։ Ա՛յս է Քրիստ. եկեղեցի՝ հին ու նոր սովորութիւնը։ Ուրիշ բան՝ եթէ դուն դարձեալ քու պայքարդ կը շարունակես, և Հոգեւոր իշխանութիւնն ալ ուզղակի կամ անուղղակի միջոցներով կը ջատագովէ իր վարդապետութիւնները բանիւ կամ գրով, թայց պատիժ պտիժ կը մնայ, որ ա՛ն ատեն միայն կը բարձուի, երբ զղջում յայտնուի։

Իւլանգիոն, որ կը կարծէ թէ ամէն խնդիրներու վրայ ձեռնհասօրէն կը գրէ և այս մասին միամիտ հաւատացողներ ալ գտնելու չքնաղ առաւելութիւնը ունի խոչոր կաթ մը կ'ընէ երբ կը գրէ թէ Լատինական Եկեղեցին անգամ, որուն բան կ'ըսենք յաճախ, թայ կուտայ կրօնական վիճաբանութիւնը։ «Բիւզանդիոն» այս տարերը զրելով, կարծես հանկնել կ'ուզէ ձեռնհասներուն թէ կարծուածին չափ բանգէտ մը չէ ինքը։ Ես ըսեմ հոս ճշմարտութիւնը և թո՛զ սուրբ «Բիւզանդիոն»և իրեն հաւատացողներն ալ թո՛զ ըմբռնեն իրեն՝ «ձեռնհասա»ին կարողութիւնը։

Լատինական եկեղեցին իրաւ է որ կրօնական վիճաբանութիւնը չարգիլեր, որոնք կը վերաբերին եկեղեցիին վարչական և յարաբերական ձեւերուն. և Ս. Գր ց մեկնաբանական ա՛ն սրիսի կէտերուն՝ որոնք չեն հակառակիր հիմնական սկզբունքներուն և ընկալ կանոններուն։ Բայց երբ լատին եկեղեցական մը ելնէ զոր օրինակ, կասկած յայտնէ Քրիստոսի աստուածութեան վարդապետութեան վրայ Մարդեղութեան խորհուրդին դէմ Ս. Հաղորդութեան և Շնորհքի վարդապետութիւններուն դէմ խսկոն, séance tenante ա՛յդպէսին կը զրկուի եկեղեցական հաղորդակցութենէ, և սակայն եկեղեցիին վաւերական օրհնները կը սկսի։ Ջատագովականներ գրել կասկածալ վարդապետութիւններուն ի նպաստ դայթակղեալ միտքերը բուժելու համար։ Իսկ վարչային, եկեղեցական-յարաբերական խնդիրներու վիճաբանութիւններուն կը մասնակցին մինչեւ իսկ ամէն երեխիներու լատին եպիսկոպոսները, իրենց կարծիքը յայտնելու և վերին Հոգեւոր Իշխանութիւնը լուսաւորելու համար։

Այս վերջին կարգի վիճաբանութիւնները ներելի չեն նաեւ միթէ մեր Եկեղեցիին կողմէ։ Հորոյ և «Բիւզանդիոն» ե՞րբ դատապարտուեցան, երբ ասկէց առաջ կը գրէին կուսակրօնութեան դէմ ամուսնալուծման ի նպաստ, եկեղեցականներու կացուղիրքին կարգական չրջահայեցութեան մասին, եւն. եւն.։

Երբ ա՛յս է զուտ ճշմարտութիւնը, և «Բիւզանդիոն»ին ըսածները լոկ փախուստի ճամբաներ փնտռելու միայն կը ծառայեն, Կրօն. Ժողովին կը մնայ ուրեմն աւելի խիստ պատիժ մը տնօրինել, երբ առաջին դատապարտութիւնը կը հեգնուի այսպէս, և Եկեղեցիին հիմնական վարդապետութիւններուն դէմ տարակոյսներ հանելու գայթակղութիւնը կ'ուզուի ընդհանրացնել և աւելի լայն ատիճանի մը վրայ տարածել։ Հոգեւոր Իշխանութիւնը՝ եթէ կ'ուզէ իր պատկառանքը պահել տալ, եւ ազդեցիկ ընել իր վճիռը, պէտք է լրջօրէն ի նկատ առնէ նախորդ երեքշաբթիէն ի վեր «Բիւզանդիոն»ի մէջ գրուածները, և պատշաճը տնօրինէ։

Ա՛յս միայն կրնայ ըլլալ Հայ. Ս. Եկեղեցւոյ հաւատարիմ զաւակներուն բաղձանքը։ Հոգեւոր Իշխանութիւնը պէտք չէ անտարբեր գտնուի և ոչ է նկատումներ պէտք չէ կաչկանդին իր ձեռքը հեղինակաւոր եկեղեցական դատապարտութեամբ մը կրկին և կրկին ջախջախելու Հորոյի մոլար տեսութիւնները, որոնց առաջին աչակերտը կը հանդիսանայ այսպէս «Բիւզանդիոն»։

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ՄԸ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը շաբաթ իրիկուն Դասըմ Բաշա երթալով նախ այցելեց տեղւոյն ազգ. վարժարանը, որ հաշիւ 10—15 երկսեռ աշակերտներէ կը քաղկանայ, և շաբաթ բաժնել տրուաւ, յետոյ նախագահեց իրիկուան արարողութիւններուն։ Երէկ առտու, հակառակ օդին խստութեանը և տեղացող անձրեւին, ուխտաւորներու բազմութիւն մը լեցուած էր Ս. Յակոբայ անուան նուիրուած այդ փոքրիկ տաճարը։ Ս. Պատրիարք Հայրը զգեստաւորուած Հրաշափառով առաջնորդուեցաւ եկեղեցի։ Երգեցողութիւնները տեղի կունենային խիստ ներդաշնակօրէն, առաջնորդութեամբ երաժշտապետ Պ. Կարպիսի և մասնակցութեամբ Բերայի ու Մայր եկեղեցիին դպիրներուն։ Ճաշու գրքէն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը կարճ քայլ մը փոխի քարոզ մը խօսեցաւ բնական առնելով «Եթէ մանանեխի չափ հաւատք ունենաս» «Եթէ մանանեխի չափ հաւատք ունենաս կրնաս լեռան ըսել, գնա՛ և կերթայ»։ Բայց հաւատքին մեծը, պզտիկը չըլլար կամ կայ և կամ չը կայ, որովհետեւ հաւատքը չը չափուիր։ Յետոյ Ն. Սրբազնութիւն անդրադառնալով օրուան տօնին մաղթեց որ Ս. Յակոբ Մծբնայ Հայրապետը բարեխօս ըլլայ բոլոր հաւատացեալ քրիստոնեաներուն։ Պատարագի միջոցին կատարուեցաւ մատաղօրհնէքը։ Արարողութիւններէն վերջ Ն. Սրբազնութիւն պահ մը խորհրդարանին մէջ հանգստանալէ վերջ առաջնորդուեցաւ Թաղ. Խորհրդոյ անդամ Կիւլէրեան էֆ.ի բընակարանը որ ի պատիւ Ս. Պատրիարք Հօր սեղան մը սարքած էր։

*** Ս. Պատրիարք Հայրը դրամական նպաստներ ըրաւ եկեղեցւոյ պաշտօնեաներուն և ոսկի մը նուիրեց իբր մատաղագին։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հօր կողմէ, Տ. Բարգէն Ծ. վրդ. եւ Արիս էֆ. Ֆէսճեան երէկ Անգլիոյ, Աւստրիոյ, Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, Ամերիկայի, Իտալիոյ, Սպանիոյ. Շուէյտ-Նորվէկիոյ, Պէլճիքայի, Հոլանտայի դեսպանատունները երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին Երուսաղէմ Նոր Տարիին առթիւ։ Տ. Բարգէն վարդապետ այցելութիւն տուաւ նաեւ Պոլսոյ Պապական նուիրակի փոխանորդ Տ. Պօղոսեանցէոր։

ՎԱՆԱՑ առաջ. փոխ. Տ. Մեսրոպ քհ. Ճանիկեան գրով մը հաղորդած է դարձեալ տեղւոյն Թաղ. Ժողովին հրաժարականը եւ իբաց վիճակին դարման մը ու նոր ընտրութեան հրահանգ մը խնդրած Պատրիարքարանէն։

ՍՂԵՐԴԻ կրօն. Թաղ. եւ Գաւառական ժողովներու դիւանները դարձեալ խնդրած են Պատրիարքարանէ, որ իրենց Առաջնորդը չը զրկուի Մարաշ. քանի որ օրէնք եւ արդարութիւն չեն ներեր որ վիճակի մը առաջնորդը ուրիշ վիճակի մը առաջնորդ ըլլայ, երկրորդ չեն ուզեր որ Սղերդի վիճակին հոգեւոր հովն թիւնը Բաղէշի առաջնորդութեան յանձնուի, հակառակ պարագային փութով առաջ. տեղապահի պաշտօնով վարդապետ մը զրկուիլը կը պահանջեն։

ՏՆՏԵՍ. ԵՈՐՀՈՒՐԴԸ իր շաբաթ օրուան նստին մէջ զրաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

1. — Դանիելի Թաղ. Խորհուրդը եկեղեցւոյն եւ կալուածոց նորոգութեան կարօտ վիճակը պարզած եւ ծախուց յանձնումն համար տնօրինութիւն խնդրած էր։ Խորհուրդը ճարտարապետական քննութեամբ մը ճշդելով ծախուց քանակութիւնը, եկեղեցւոյն մնացեալին կարօտ վիճակին հանդէպ, որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն որ շնորհ ընէ հանգանակութեան կոնդակ մը տալ պէտք եղած դումարը հայթայթելու եւ այդ անհրաժեշտ նորոգութիւնները օր առաջ կատարելու համար։

2.— Ալէմ Տաղի եկեղեցւոյ քահանան Ս. Պատրիարք Հօր ուղղեալ գրով մը եկեղեցւոյ եւ յարակից պատերու նորոգութեան ձեռնարկուիլը խնդրած էր։ Խորհուրդը նկատելով որ այդ նորոգութիւնները արդէն ճարտարապետական քննութեամբ ճշդուած, հարկ եղած կարգադրութիւնները կատարուած եւ ծախուց դումարին մնացորդին յանձնմանմանը համար՝ պէտք եղած յանձնարարութիւնները տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին եղած են. որոնց ըստ այսմ յայտագրել կարեւորը Ս. Պատրիարք Հօր։

3. — Անդրիանուպոլսէն հանգուցեալ Յակոբ Պարոնեանի որբերը իրենց չափահասութիւնը ծանուցանելով, խնդրած էին յանուն իրենց՝ Պատրիարքանի մէջ պահուած գումարը յանձնել իրենց։ Խորհուրդը այս մասին կարեւորը տնօրինեց եւ այս գործադրութիւնը յանձնեց Ս. Պատրիարք Հօր։

4. — Խորհուրդը գոհութեամբ տեղեկանալով որ Ս. Պատրիարք Հայրը պէտք յայտնած է իր նախագահութեան ներքեւ գումարելու Տնտես. Խորհուրդը Կեդր. Մնաուկի եւեւմտական գործոց մասին խորհրդակցութիւն կատարելու համար. փրայօժար ընդունեց այդ հրաւէրը եւ գումարման օրն ու ժամը որոշելու պարագան վերապահեց Ն. Բարձր Սրբազնութեան։

Խորհուրդը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ ազգ. հաստատութեանց Պոլսոյ կալուածոց վերաբերեալ խնդիրներով։

Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ Մծբնայ հարազատին տօնախմբութեան առթիւ Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի հոգեւոր հովիւ Տ. Վարդան վարդապետ Բրոխորոնեան Ս. Յակոբայ Սրբանոցի Մատան մէջ Ս. Պատարագ մատոյց եւ աւուր պատշաճի քարոզ մը խօսեցաւ։ Եկեղեցին լեցուած էր Հերետանդ հաւատացեալ ուխտաւորներու խուռն բազմութիւն մը եւ որբերն ու որբուհիներն ալ իրենց ուսուցիչներով ներկայ էին։

ԱԶԳ. գանձապան հաստատութեանց վերաբերեալ և Վէրիր Խան գտնուած կալուածներէն 13 կտոր սենեակները որոնք երկար ժամանակէ ի վեր ուրիշներու կողմէ իւրացուցած էին. այժմ փաստաբան Սօլանեան էֆ.ի միջոցաւ կրկին ազգ. սեփականութիւն եղած են։

ԿԱՂԱՆԴԻՆ Ի՞ՆՉ ՆՈՒԷՐ ՏԱՄ ՈՐ ՅԱՐԳԻ ԱՆՑՆԻ

ՄԻՍՑ

"ԺԱՄԱՆՑ ԿԱՄ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽԱՂԵՐ„

ԿԸ ԲԱՐԷ

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

31 Դեկտեմբեր 1904

Ֆրանս. 3% Français)	97 97
Դէպի (Tab. Turcs)	358 —
Սահ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	88 55
Ծրկաթուղի (Lots Turcs)	127 —
Ֆանգ Օթթ. (Banque Ott.)	594 —
Տրանսվալ (Transvaal)	109 —

ՐԷՍՄԻ

ՆԸՇԱՆ

Ուժուրը մէմուրիեթինճէ միւշահէտ օլան մէսաթի հասնէ՝ինճէ մէպնի թիճարէթ վէ նափաս ղէզարէթը ճէլիլէսի մուավինի աթո թէթլու ճէմալ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէպրիլէն պիրինճի բիւթպէյտէն Օսմանի։

Ատանա վիլայէթի ժանտարմա ալայընըն ալայ գօմանտանը մրմրիրան սատէթլու Հիւսէյին Հիւսնի բաշաեա թէպրիլէն իւշինճի բիւթպէյտէն Օսմանի։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Բաղաքային պաշտօնէից յանձնաժողովին անդամ կարգուեցաւ, նոյն յանձնաժողովին Ա. քարտուղար Նէֆի էֆէնտի, որ պիտի պահէ նաեւ իր այդ պաշտօնը։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Քարատաղի կառավարութիւնը Տանիլս պատուանշանին Ա. կարգը տուած էր Երուսաղէմի կառավարիչ Բէյիր պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց անոր գործածութիւնը։

ՁԻՆՈՎԻՏ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ. — Զինաստանի Բօմոլ քաղաքին միւֆթին, դատրն և խաթիպը, Բաչկար քաղաքին երեք երեւելիները, ինչպէս գրեցինք, Պոլիս կը գտնուին. Հիճազ ուխտի երթալու համար։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր զանոնք հիւրասիրել Շաղը Տէրկեասի մէջ։ Այս անգամ Վեհ. Յուլիանը բարեհաճեցաւ զանազան պատուանշաններ շնորհել անոնց, և Լիագաթի չքադրամներ ալ՝ ուրիշ չինացի երեւելիներու Պատուանշանները բաժնուեցան առջի օր նոյն Տէրկեասին մէջ և այս առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան։ Այս Իսլամ Զինացիները Շր. գիշեր մեկնեցան Պոլսէն։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ անոնց բոլոր ծախքերը կայս. Անձն. Դանձէն հոգացուին։

ՈՍՏԻԿԱՆ-ՋՕՐԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ. — Սելանիկէն կը գրեն թէ նոր ոստիկանզօրաց վարժարանին անդրանիկ չրջանաւարտներուն մրցանակաբաշխութիւնը կատարուեցաւ. ի ներկայութեան ընդհ. քննիչ Հիլմի փաշայի և օտար հիւպատոսներուն։ Շրջանաւարտները զօրանոց մը կատարեցին երբ զնահատեցաւ իրենց վարժութիւնը։ Ասոնք զանազան կողմեր պիտի բաժնուին։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ. — Եւրոպական Նոր Տարին սկսաւ երէկ։ Այս առթիւ Ֆրանսական, Աւստրիական և Գերմանական դեսպանները ընդունեցին իրենց գաղութին շնորհաւորութիւնները։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԸ. — Էսքիշէհէր Պուլկարիա փոխած 50 Պուլկար ընտանիքներ. Կայս. Կառավարութեան արտօնութենէն օգտուելով իրենց տեղերը դարձան։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Թուրքիոյ մէջ գործող ապահովագրական ընկերութեանց մասին պատրաստուած օրինագիծը վաւերացաւ Պետական Խորհուրդէն։ Կանոնագիրը կարգ մը պատիժներ կը տնօրինէ այն ընկերութեանց համար, որոնք ժողովուրդին վստահութիւնը չարելու համար խաբեբայական միջոցներու կը դիմեն։

«ՀՍԲՈՆԸ ԱՑՆԳԼԻ՝ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ ՏԵՍԱԾ». — Մանչուրիոյ դաշտերուն մէջ իրենց արիւնը թափող ռուս զօրքերուն համար. Պոլսոյ մէջ ալ կանանց յանձնաժողով մը կազմուած էր. բարձր դասու ռուս տիկիններէն, որոնք նպաստահաւաքութեան մը ձեռնարկած էին ճարմանդէն և դեղ զրկելու համար անոնց։ Այս նպատակաւ Պոլսոյ Զաբօռաչէ ռուս պաշտպանութեան թժիշկ տօքթ. Շչուսէֆ որ անդամ է ռուս աշխարհագրական Կայս. ընկերութեան և Բեթերսպուրգի բժշկական ակադեմիային մարդաբանական ընկերութեան, բանախօսութիւն մը կատարեց ռուսերէն լեզուով, ուրբաթ գիշեր. ռուս դեսպանատան մեծ սրահին մէջ «Ճարտնը այնպէս՝ ինչպէս որ տեսայ» պարզ վերտառութեան տակ։ Ներկայ էին դեսպան Ս. Զինովիէվ. դեսպանատան պաշտօնեաները և շատ մը երեւելիներ։ Տօքթ. Շչուսէֆ սկսաւ Ճարտնի աշխարհագրական և երկրաբանական վիճակին վրայ ընդհանուր ակնարկով մը. իր դերը անցայտ է 1850էն առաջ. ՄուցուՀիթօ կայսեր գահակալութիւնը և Միքատոյին բարձր կարողութիւնները ի վեր հանեց, խօսեցաւ յետոյ Ճարտնի սովորութեանց և ընտանեկան կենցաղին, կիներու արդուզարդին ու սովորութեանց, Ճարտնի երկու գլխաւոր արհեստներուն՝ երկրագործութեան և ձկնորսութեան վրայ, իրենց լեռնային կեանքին, հրաբուխներուն և հրաբխային գետինները բնակիչներուն վրայ, որոնք ժայթքումներէն վախնալով ամենափոքր շարժումէ մը կը թողուն բնակութիւնները։ Շատ հետաքրքիր մանրամասնութիւններ տուաւ Ճարտնցիներու կրօնքին և երկու գլխաւոր դաւանութեանց վրայ. Ա. Պուտտայականութեան՝ այսինքն մէկ աստուծոյ հաւատալ և Շինթոյութեան կամ աստուծոյ ճամբան, որ իր սկզբունքները կ'առնէ բնութեան ուժերուն մէջէն և որուն գլխաւոր հաւատալիքն է նախնեաց հաւատալիքը։ Կրթութիւնը չատ զարգացած է, 100էն 1 հոգի կը գտնուի կարդալ գրել չգիտցող. քանի որ ծնողքները, նոյնիսկ ժողովուրդի պարզ անհատները ստիպուած են իրենց զաւակները դպրոց զրկել, ապա թէ ոչ խիստ պատիժներու կ'ենթարկուին։ Քանի մը տեսութիւններէ ետք արդարութեան վրայ որուն հին ժամանակներու մէջ միայն աղքատները կ'ենթարկուէին. — քանի որ ազնուականները ինքզինքէն կը պատժէին իրենք իրենց փոսը քանալով. — անցաւ դինուորական վիճակին վրայ, որով վերջացուց։ Այս գեղեցիկ բանախօսութիւնը աւելի ճշմարիտ և իրական հանգամանք մը կ'առնէր լուսարձակ պատկերներու միջոցով որոնք կը նկարէին ճարտնական տեսարանները և բարքերը։ Տուն ծափահարութիւնն. բով աւարտեցաւ բանախօսութիւնը որուն հասոյթը 30 ոսկի յանձնուեցաւ Ռուսահարն պատերազմին ռուս վիրաւորներուն համար Պոլսոյ կանանց յանձնախումբին։ Տօքթորը ժողովս քանախօսութիւն մըն ալ պիտի ընէ Քօրէայի վրայ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ.— Պիոս պապը Վեհ. Սուլթանին զրկած ինքնագիր նամակին մէջ շնորհակալութիւն կը յայտնէ այն կայս. բարեհաճութեանց համար, որուն կ'արժանանան Թուրքիոյ Կաթոլիկները։

ՎԱՆԻ ՄԷՋ ԲՕՂԵՐԱ. — Վանի կուսակալութիւնը դեկտ. 17 թիւով կը հեռագրէ թէ Վանի մէջ քօղերա ծագելով 3 մահ եւ 2 դէպք պատահած է։

ՌՈՒՍԱՆԱԿԱՆ դեսպան Գ. Լանսվարի շաբաթ օր մեկնեցաւ Պուքրէշ։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ. — Յունաց Պատրիարքարանին գործակատարը և Տիտիմոթիքոնի մետրապոլիտը ուրբաթ օր Կայս. Պալատ գացին եւ այցելեցին Ա. քարտուղար Թահսին փաշայի։ Ռուս դեսպանատան օգնական Մ. Կրամաթօրուլի նոյն օր տեսակցեցաւ Տ. Եռաքիմ Պատրիարքին հետ եւ յետոյ այցելեց Եփեսոսի մետրապոլիտին։ Եփեսոսի եւ Մոմիլլիի մետրապոլիտները շաբաթ օր Կայս. Պալատ գացին եւ այցելեցին Թահսին փաշայի։ Գործակատարն ալ նոյն առաւաւ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Դատական եւ Կրօնից նախարարին հետ։

ԻԶՄԻՐԻ ԹՐԱՄՈՒԻՑԸ.— Իզմիրի թերթերը կը գրեն թէ Բօքարիպլէն մինչեւ Ակամէնմօնի բաղնիքները թրամուէյին չինութիւնը որոշուած է։ Շինութիւնը պիտի կատարեն թաղապետութիւնը եւ Սանայի վարժարանը որոնց ի նպաստ պիտի չանագործուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Ֆէրտինանտ իշխանը որ Բօպուրկ գացած էր շաբաթ օր Սոֆիա դա ձաւ։ Կառախումբը երբ Պելկրատէն կ'անցնէր բաւական ժամանակէ ի վեր մտադրուած տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ Սերպիոյ Բեթէր թագաւորին հետ։ Թագաւորը կայարանը կը սպասէր։ Տեսակցութիւնը կէս ժամ տեւեց։ Թագաւորը ու իշխանը նախ սպասման սրահը կը գտնուէին, ուր իշխանը տեսնուեցաւ յետոյ սերպ վարչապետ Մ. Բասիչի եւ Թագաւորն ալ Մ. Սթանքիովի հետ։

*** Պուլկարիոյ ելմտացոյցին վիճաբանութեանց պահուն Սոպրանիէին նիստը բուռն եղաւ։ Ընդդիմադիրները կուգային ամէն պարագայի մէջ արգիլել գաղտնի վարկերու քուէարկումը։ Ընդդիմադիր երեսփոխանի մը սրահէն դուրս հանուիլէն ետք, կառավարականներու մեծամասնութիւնը ձեռք բերաւ քուէն։ Անհաւասիկ գաղտնի վարկերու բաժանումը. — Արտաքին գործոց նախարարութեան համար 120,000 ֆր. Ներքին գործոց 200,000 ֆր. պատերազմական 50,000 ֆր.։ Ուրբաթ օր սակայն, Սոպրանիէն, երկրորդ ընթերցումով մը վաւերացուց ելմտացոյցը. վաւերացուց նաեւ կարօտներուն նպաստ տալու օրինագիծը։

ԱՆԱՏՕԼԻՈՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ հաստատներուն եւ սակայցոյցերուն քննութեան համար կեդրոնական քննիչներու պաշտօն մը հաստատուեցաւ, որուն կոչուեցաւ հանրօգուտ չինութեանց երկաթուղիներու սակայցոյցներուն քննիչ Զիւհտի պէյ, պահելով նաեւ այդ պաշտօնը։ Անոր օգնական կարգուեցաւ Գոնեա-Էրէյլի գիծին կալուածներու գնման յանձնաժողովին անդամ Լեֆիտ էֆէնտի։

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Առեւտր. Սենեակը Առեւտր. Նախարարութեան մասայ ճարտարարուեստից եւ ալիւրի գործարաններու հաստատման եւ անոնց գործելու եղանակին վերաբերեալ կանոնագիր մը։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐԸ. — Պետական Խորհուրդը քննութիւն կը կատարէ այն հաստատութեանց մասին որոնք ինքզինքնին իբր դրամատուն կը ծանուցանեն եւ կը վնասեն ժողովուրդին։ Ասոնց համար պատժական օրինագիր մը պատրաստուած է։

ԹՂՑԵՐԸ ԵՒ ԽԱՀՎԷՆԵՐԸ ներծառուած ատեն խիստ քննութենէ մը պիտի անցնին, որպէս զի խարդախուած չըլլան։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԱՌԱՎԱՆ ՎԻՃԷՆԻ ԴԱՏԸ.— Կառապան Վիչէնի ժառանգորդներուն դատը առջի օր Սեղեռնադատ ատեանին առջեւ եղաւ. Ինչպէս յայտնի է խնդիրը կեղծ ժառանգորդի մը չուրջ կը դառնայ։ Բերա բնակող Հայ-հռոմկական կառապան Վիչէն, որ անզաւակ մեռած էր, կը թողուր 70—80,000 ոսկի արժէքով կալուած և դրամ։ Այս հարստութիւնը ձեռք ձգելու համար Վիչէնի փոխանորդ Ստեփան Գալանճեան իբր Վիչէնի ժառանգորդները ցուցուց Սապոնճը Ահմէտի և Ամէլիա անուն կնոջ մը յարաբերութեանց պտուղը եղող Լուչիքան, ինչպէս նաեւ Մարթզ Բաւլի ապօրէն զաւակը Յովհաննէսը, զոր կը ներկայացնէր 63 տարեկանին Վիչէնի հետ գրուած և արգասաւորիլը անկարելի Մարիանայի զաւակը, այսինքն Վիչէնի ճշմարիտ որդին։ Այս պատճառաւ Գալանճեան ամբաստանուած էր իբր սուտը ճշմարիտի տեղ կալեցնելու և ձեռք ձգած մէկ հէօճէթովը՝ մահլիւլի գացող կալուածները գողցած ըլլալու ոճիրով։ Դատարանին առջեւ կարդացուելէ ետք նախորդ դատավարութեանց տեղեկագիրները և ամբաստանագիրները, Սեփան հարցաքննուեցաւ։ Սեփան յայտարարեց թէ ինք գիտէ որ Լուչիքա և Յովհաննէս Վիչէնի և Մարիանայի յարաբերութեանց զաւակն է երբ Վիչէնի գործերուն նայիլ սկսաւ տղաքը կառապանին տունը կը տեսնէր. Վիչէն ողջութեանը անոնց մայրը Մարիանան կատակատար կարգել տուած է եւ յետոյ Մալիանա. ալ կատակատարութիւնը իրեն յանձնած է. հետեւաբար ինքն ու եւ է խարդախ ընթացքի մէջ չէ գտնուած։ Յետոյ լուսեցան վկաները, ուստի ըսին թէ Մարիանա ծեր կին մը ըլլալով ամուսնացած է Վիչէնի հետ եւ զաւակ չէ ունեցած, Լուչիքա եւ Յովհաննէս Մարիանայի հոգեւաւակներն են, Մարիանայի մէկ ուրիշ հոգեւաւակը Երանիկ անուն, ասկէց առաջ կարգուած է Ստեփանի հետ եւ Մարիանա 70 տարեկան մեռած էր, ուստի Լուչիքայի պաշտպանները կողմէ Վիչէնի տան տրուած կնիքը, Ստեփանի կողմէ չնշուած է։ Վկաներուն մէկ մասը հիւանդ և մէկ մասն ալ եկած ըլլալով դատը յետաձգուեցաւ դեկտ. 29ի Դշ. օրուան։

ՓՈՔՈՐԻԿ ԵՒ ՏԵՂԱՏԱՐԱՓ.— Քանի օրէ ի վեր հարաւային սասիկ փոքորիկ կը տիրէր։ Շաբաթ առտու Մարմարայի մէջ մրրիկը այնքան ուժգին էր որ նոգենաւերը յետաձգեցին իրենց երթեւեկը։ Գատգիւղի 4 թիւը Դրզ-Գուլէսիի բացերը հոսանքին բրեռնեցաւ եւ քշուեցաւ. Ակրը Գաբուի եղերքը, ուրկէց հաշիւ կրցաւ ինքզինքը ազատել եւ մօտ ժամ մը ետք կամ ըլ հասաւ։ Հայաբ Բաչայի նոգենաւերն ալ սասիկ նեղուեցան եւ ուղեւորները անուղղի մատնուեցան։ Ալիքները 3-4 մէթր կը բարձրանային։ Սալը բազարի բացը, խարսխաւորի շղթան խզուելով, խարսխանիրը մինչեւ Գէշիկթաշի նաւամատոյցը քշուեցաւ։ Նաւանանգիստին մէջ կարգ մը մակոյկներ չըշեցան։ Սկիւտարէն 4 ճամբորդով Գէշիկթաշ գացող մակոյկ մը, ընդարձակ առագաստաւորի մը և Ջարդ ու փշուր եղաւ։ Մօտակայքէն օգնութեան փութացին և նաւավարն ու 3 ճամբորդները ազատեցին բայց մէկը խղդուեցաւ։ Մուտանիոյ առջեւ ժայռերուն զարնուելով կոտրկոտր եղաւ «Այ-Նիքօլա» անուն առագաստանաւը որ ծիթապտուղ բեռցած էր։ Վոսիորի մէջ ալ սասիկ է ծովը, ինչպէս նաեւ Մրջերկրականի մէջ. Մովային արկածներէ կը վախցուի։ Այս սոսկալի մրրիկը սակայն ենրէկ առտու յանկարծ սեղատարափի մը փոխուեցաւ։ Պարանաձեւ անձրեւ մը ժամը մէկէն սկսեալ մինչեւ իրիկուն տեւեց, գրեթէ անդադար։ Փողոցները դեռի հոսանքներու վերածուած էին և կեդրոս տեղերը լիներ ձեւացած էին, անցուդարձը խաթանելով։ Դասըմ Բաչայի և Էյուպի կողմերը ողողումներ տեղի ունեցան։ Հին տանիքներ և քանի մը խարխուլ պատեր փլան։ Այս սասիկ սեղատարափին վրայ ծովուն վրայ փոթորիկը քիչ մը մեղմացաւ, իրիկուան դէմ սկսաւ ձրւել։

*** Մրրիկ ու հարաւային հովը կը տիրէր նաեւ Սելանիկի, Իզմիրի և Ղալաթիի մէջ։ Սելանիկի թերթերը կը գրեն թէ Վարտար գետին բերած ատերը ծովեզերը իրարու փակչելով, ծովին մակերեսը սառի թանձր խաւով մը ծածկեցին։ Գետաբերանի մօտ խարսխած առագաստաւորներ ու մակոյկները հոն սեղմուեցան եւ բաներով ու բրիչներով բացուած ճամբէ մը հաշիւ կրցան դուրս ելլել։

*** Պէյլիկթաշի նաւամատոյցը բեռնակրութիւն ընող թռատրի, որ չափազանց աղքատ ըլլալով նոյն տեղի պարտէզներուն մէջ կը պառկէր, անցած առտու ձիւնի խաւի մը տակ սառած գտնուեցաւ ցուրտին սաստկութենէն։

ՀԱՐԻՒՂ. — Շաբաթ գիշեր, ժամը 10ին հրդեհ ծագեցաւ Գալիս, Շէֆիր էֆէնտի թաղը Իւֆիթի հանքի սեփական տունէն եւ ամբողջովին այրեցաւ։ Հրդեհը լամբարի մը չրջկէն առաջ եկած էր։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն Հեռագրական Գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ԼՈՆՏՈՆ, 31 դեկտեմբեր. — Ճարտնցիք կը պատրաստեն Սինքուանյան բերդին յարձակումը։

ԲԱՐԻԶ. — Միացեալ Նահանգաց ֆրանսական դեսպան Մ. Ժիւլ Բամպոն արձանացաւ Պատուոյ Լէգէոնի մեծ խաչը։

ԱԱԿԱՐԱՆ

ՉԱԼԱԹԻՈՅ ՑԱԿԱՐԱՆԻ

16 29 Դեկտեմբեր 1904

ՅՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	95.11
Ամէնէն բարձր գինը	95.11
» վար գինը	95.03

ԲՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	125 37
Դէկուան բարձր գինը	125.50
» վար »	125 37
Բրէտ Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա	292 50
» » » Բ	268.55

ԲՈՆՍՈՆ ՏԻՄ ԹԷՐԱՑԼ

ՌՕԶԱՆՊՕԼ

ԲԱՐԻՋԵԱՆ, ՄԵԾ ՏՈՒԱՄ

ԹՈՒՐԳՄ.
ԺԻԲԱՑԻ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

Ա. ՄԱՅՈ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԹ.

ԴԵՂԻՆ ԿԱՌՓԸ

Քօլար, որ հանդարտօրէն վառած էր սիկառը, ծաղկագործ աղջկան ըսաւ,

—Մի՞ չարչարէք ինքզինքիդ, աղջիկս։ Դուռը աղէկ գոցուած է և չէք կրնար դուրս ելնել։ Ցառայ, անօգուտ է պառալ և սրտաբեկ ըլլալ այդպէս։ Ձեր ձայնը լսող չըլլար։

—Պա՛բոն..., պա՛բոն, աղերսեց Սըրիզ ձեռքերը գալարելով և յանկարծական յուսահատութեան մը մատնուելով, ինչ կ'ուզէք ինձմէ, ո՞ւր կը տանիք զիս, ի՞նչ ըրի ձեզի։

—Օրի՛որդ, պատասխանեց չարագործը աւելի յարգալից ու աւելի քաղաքավար չեղտով մը, եթէ հանիւթ հինգ վայրկեան մարկ ընել զիս, պիտի տեսնէք որ չեմ ուզեր ա՛ և է չարիք ընել ձեզ։

—Ձեզ մարկ ընե՞մ...։ Բայց ինչ կ'ուզէք ինձմէ։

—Ես Լէոնի բարեկամն եմ։

Այս անունը քիչ մը հանդարտութիւն պատճառեց Սըրիզի որ համարձակեցաւ Քօլարի երեսը նայելու։

—Ինչո՞ւ ուրեմն տունս չէք առներ զիս, հարցուց։

—Վասնզի չեմ կրնար։

—Բայց, պա՛բոն...։

—Լէոն մեծ վտանգի մը ենթարկուած է, չարունակեց Քօլար։ Եթէ փորձէք ձեռքէս փախչիլ և ձեր տունը դառնալ, մահուան վտանգի կ'ենթարկէք զայն։

—Մահո՞ւան, Լէոնը, պոռաց Սըրիզ ինքնիրմէ դուրս ելած և չարագործին տարօրինակ խօսքերէն բան մը չհասկնալով։

—Այո՛, Օրի՛որդ, ըսաւ Քօլար։

—Բայց ինչ է այս վտանգը և ինչպէս կրնայ ըլլալ, հարցուց ահարեկեալ աղջիկը խելայեղ։

—Իմ գաղտնիքս է սա, պատասխանեց Քօլար, կամ մանաւանդ, ասա՛ղ, իմս ալ չէ։ Սա միայն կրնամ ըսել ձեզի որ եթէ կուրբարբ չենազանդիք ինձ, ա՛լ երբեք պիտի չտեսնէք ձեր նշանածը։ Վաղուընէ առաջ պիտի մեռնի...։

—Ա՜հ, մրմռաց Սըրիզ, որ սկսաւ աշնան հովէն ինկած տերևի մը պէս դողալ և որուն ձայնը կիսովին մարեցաւ շրթունքին վրայ, ձեր բոլոր ուզածը պիտի ընեմ, պա՛բոն, բայց չնա՛րհ, չնա՛րհ Լէոնի համար։

—Օ՛ն, ահաւասիկ խոհեմ և սիրուն կ'ըլլաք։ Է՛ ուրեմն, պէտք է հոսմալ, իմ քովս, չյուսահատիլ, չարտասուել, և մանաւանդ անօգուտ հարցումներ չընել, վասնզի պիտի չկրնամ պատասխանել։

—Պա՛բոն, մրմռաց Սըրիզ աղերսալից ձայնով մը, բա՛ռ մը, յանուն Աստուծոյ։

—Ի՞նչ է, ըսաւ Քօլար։

—Երկու ժամ առաջ նամակ մը առի քրոջմէս։

—Ձեր քոյրը կը ճանչնամ։ Անունը Պաքարա է։

—Իրաւս կ'ըսէր ինծի որ ինք ալ մեծ վտանգի մը ենթարկուած էր, և եթէ իրեն օգնութեան չփութայի, Սէրբանդ փողոցը ներկայանալով...։

—Ձեր քոյրը թշուառական կին մըն է, պոռաց Քօլար, յանկարծական բարկութիւն մը կեղծելով։

—Բա՛յրս...։ Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք։

—Ըսել կ'ուզեմ որ, շարունակեց Քօլար, ձեր քոյրը գարշելի թակարդ մը լարեց ձեզի, թէ վտանգը որուն խօսքը կ'ընէր՝ գոյութիւն չունէր, և թէ ձեր կորուստը կանխամտածած էր այն գարշելի Պօբրէսկիին յանձնելով ձեզ։

—Օ՜հ, Աստուած իմ, կարելի՞ է, պոռաց Սըրիզ որ սկսաւ արցունք թափել։

—Այո՛, պատասխանեց Քօլար, բայց չեմ կրնար բան մը ըսել ձեզ, աղջի՛կս, բացարձակապէս չեմ կրնար։ Խնդիրը իմ, Լէոնի ու Թերեսա ձե՛ր ալ կեանքին վրայ է։

—Օ՜հ, սպաննեցէ՛ք զիս, պոռաց խեղճ աղջիկը, սպաննեցէք զիս, եթէ կ'ուզէք, բայց գէշութիւն մի՛ ընէք Լէոնի։

Քօլար աղջկան ձեռքը բռնեց և սեղմեց սրտի դեղուժով։

—Բանէ մը մի՛ վախնաք, ըսաւ։ Երբ ամէն լաւ գիտնաք, երբ կարենամ խօսիլ, պիտի տեսնէք որ ձեր բարեկամն եմ։

Դեղին կառքը կը շարունակէր թաւալիլ ցնորական արագութեամբ։ Անցած էր Քօնքորտի կամուրջէն, համառուն հրապարակէն և սրարշաւ կ'ելնէր Շան զ'Էլիզէի ծառուղիէն։ Գիշերը մութ էր, նուրբ և թափանցիկ անձրեւի քանի մը կաթիլներ սկսած էին տեղալ, և կառքին երկու լապտերներուն ցոլքը միայն կը լուսաւորէր փողոցը, և թոյլ կուսաւոր Սըրիզի՝ Քօլարի երեսը տեսնելու։ Իր չարժուն ակնարկին հետ, որ երբեք կանգ չէր առներ, Քօլար պատած էր զինուորական արտայայտութիւն ունեցող այն դէմքը որ քիչ մը կ'ապահովէր մարդու մը բարոյականութիւնը, և Սըրիզի հետ խօսած ատեն ա՛ռնպիսի յարգալից ու անկեղծ չեղա մը առած էր որ խեղճ աղջիկը վերջապէս հաւատացած էր այն բարեխմութեան զոր Քօլար կը պնդէր թէ ունէր իր նշանածին՝ Լէոն Լօլանի համար։ Այս մտածումը վերջապէս ապահոված էր զինք քիչ մը և գիշեր ատեն, ամայի ճամբու մը վրայ և հեռուապէս այնպիսի կացութեան մը մէջ որով սար բռնութիւն բանեցնել հանդէպ բան, իր քով նստած Քօլարի ծայրայեղ վերապահումը վերջապէս համոզեց աղջիկը որ արդարև անիկա իր պաշտպանը և բարեկամն էր այն տարօրինակ պարագաներուն մէջ որ չերջապատուած էին խաւարային գաղտնիքով մը։ Կառքը չառնոց իր եռեւեռ ձգած էր Էյֆելի և Յաղթական կամարի փակոցը և Նէօյիի ծառուղիէն երթալով երկրորդ անգամ անցած էր Սէնէն և Սէն Ժէրմէնի ճամբան բռնած էր։

—Ծառ հեռո՞ւն կը տանիք զիս, հարցուց Սըրիզ։

—Ո՛չ, ըսաւ Քօլար, ժամէ մը կը հասնինք։

—Մեր կ'երթանք։

—Լռութի՛ւն, Օրի՛որդ։ Չեմ կրնար ըսել։ Եւ նոյն իսկ, աւելցուց Սըր Ռիլեմմի մարդը, պէտք է որ հիմա կապեմ աչքերնիդ։

—Ա՜հ, ըսաւ Սըրիզ զգուանքի և սարսափի շարժումով։

—Գիտէք որ խոստացած հնազանդիլ ինծի։ ըսաւ Քօլար պարզուն և գրպանէն թաշկինակ մը հանեց։ Ուստի, խոհեմ եղիք, ապա թէ ոչ Լէոն...։

Խօսքը չաւարտեց։

—Ո՛զածնիդ ըրէք։ մրմռաց Սըրիզ հիւանդ տղու մը համակերպութեամբ և քաղցրութեամբ։

(Շարունակելի)

ՍԹԱՄՊՕԼ
33, 35, 37
ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ՓՈՂՈՑ
ԳՈՐԳԵՐ

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ. — ԼԻՆՕԼԷՕՄ (ՄԱՆՔԱՐԼԷ ՄՈՒՇԱՄՊԱ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱՁԱՌՈ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

5

ԲԵՐԱ
ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ
ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԲԱՍԱՀ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

Սիմէնս ֆապրիգասը Ճոնսն ֆապրիգասը

Քրանք սանթիմ	Քրանք սանթիմ		
32	50	36	50 պէհէր ատէտի 1470 ատէտ Սիմէնս ատի տիրէկ
53	75	50	» 200 » քէօշէ տիրէկի
17	50	16	» 800 » մա լէվհա ալէթ բարշլաբը
28	12½	20	» 300 » » »

Ֆաս վէ Ֆասրա ճիէֆիլէրի թէլկրաֆի խուրթուրը իլուն մէկդբի միւնագասատ պուլընան 1470 ատէտ ատի Սիմէնս Թարգատ վէ 200 ատէտ քէօշէ վէ 800 ատէտ ատի տիրէճլերի մա լէվհա ալթ բարշլաբը վէ 300 ատէտ քէօշէ տիրէճլերինին մա լէվհա ալթ բարշլաբը իլուն Սիմէնս վէ Ճոնսոն ֆապրիգալարընդն վէրմիշ օլասէզը պուլատէ կէսնթէրիլէն ֆիաթատն ալչաղը թէնզիլաթա թալիպ օլանլարընն չէրֆթը միւնասասաբը անկաուպ թէնզիլաթ իբրա իթմէք իլուն 100ատ 10 հիսապլյա թէէմինաթը նագտիլ վէ եսխատ Տէրսատէթ Թիճարէթ օտասրյա մուգավէլէթ մուհարրիրլիկինատն մուսատասագ քէֆալէթը գասվիլէլի համիլէն ճումատատան մատատա հէր կիւն մէճիսը իսարէլէ միւրաճաաթ եյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 15 քեռնուէր էվվէլ 320

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՄԱԶԵԽԱՆԷՍԻ

Մուլթան Համամ Գաթրբիը օղլու Խանլնատ 92 վէ 93 նումէրօղլու օտալարա նազլ օլունմուշ տր։

Մուսիլէկ 14 սէնէսէն պէրի չէնրիմիզատ իճրայի վէքեալէթ իթմէքատ վէ գայրէթ ու խրիդամէթիլէ հէր քէսին հիսանիւ թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ էրպապը նամուս վէ լիյազաթատն վէ Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէպէն մէգուն պէրինճի սընբի տավա վէքիլլէրինատն մա՛արուֆ պէր զաթ տրր։ Թէնճիլէրի հէր նէվ չէրի, հուգուգ, ճէգամ վէ Թիճարէթ տավալարընը տէբէօնտ իտէր։ Տավալարը հազգունատ մէճճանէն մարիւտատ ալտագ իսթէյէնլէրէ պէյանը բէյտէն գալընմազ։ Գազը տավատան բէյնի իւճրէթ ալմատաղը կկտի բէյ չէգալրընը տասուլէն թէվիլիւէտ գուսուր էյլէմէզ։ Իտարէխանէօն ճումա՛ա կիւնլէրի՛ տախի տալբգ արը։ Սապակարը տատի 3—6եա վէ ագշամարը տախի 10—11է գատար եազրխանէսինատ պուլունուր։ 3—50

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է։
ԱՆԻԳ, ՄԵԾ ՈՍԿԵՐՉԱԿԳ.ԳԱՆՈՒ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 6
ՀԻՒԱՆԴ ԿԷՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ
50—23

ԱՆԳԼՈ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սգերիճ
Դրամագլուխ 12,000,000
Տարեկան հասոյթ 3,986,000
Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ
Որ այժմ ձուլուած է ՌՕԶԸԼ ապահովագրական Ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, —քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, առևտրական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։
Լանքաշիր միտ նշանաւոր եղած է ամէն կողմերուստ արագ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։
Իր դրամագլխին՝ 12,000,000 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'ներշնչաւորէ ապահովագրեալներուն։
ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, թիւ 1' ԼՕՐԹ ՃՕՆ ՍԹՐԻԹ
ԼՈՆՏՈՆ, 28' ԼՕՄԲԱՐԴ ՍԹՐԻԹ
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՊՕՆՏ ՍԷԼԼԷՐ ՆԻ ԷՆՆ.
Նո. 4 և 5 Քիւշիլ Թիւնէլ խան
Դեր.Գործակալ Էֆրոնէի
ՄԱԳՍՈՒՏ Ճ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ
Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ,
50—27

ՑԻՄ ՆԻ ՏՆՕՐԻՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

ԴԻՄԵԼ ԽԱԶԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
Կ. Պոլիս, Մանմուտ Փաշա Պաշի, «պօղաչանի»ին դէմ թիւ 261

Դեղարանս նկատելով որ՝ Պօլսոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելուն առթիւ, Մօրինայի ձկան իւղի մասին եղած խնդրանքները հետզհետէ յաճցած է, ասոնց խնդրանքներուն և իմանալուրի Ազնիւ յաճախորդաց գոհացում մը տալու և փոքր ինչ ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, ուրախ եմ այս անգամ յայտարարելու թէ՝ մասնաւոր յանձնարարութեան մը համաձայն բերել առած ըլլալով Բէյթէր-Մօլլէրի Մօրենայի ձկան իւղին առաջին տեսակը, ԱՄԱՆՑ ՀՈՏԻ կը ծախսի Դեղարանս՝ թէ՝ մասնաւոր չիշերու մէջ և թէ քաշով, ամէնէն փափկակազմ առնամքի համար իսկ խիստ ախորժելի ըլլալով, թէ՝ մեծերու և թէ՝ ուկարակազմ պզտիկ տղայոց։ Ուստի ամէն անոնք՝ որոնք կը փափաքին խմել թէ՝ ածան և թէ առանց հոտի զուտ և անխարդախ ձկան իւղ, թող հաճին դիմել դեղարանս, գէթ մէկ անգամ՝ առնուն փորձով մը ստուգելու մեր խօսքերուն ճշդութիւնը։

Դեղարանս այս առթիւ եւս նկատելով որ քիչ ժամանակուան մէջ պատիւը ունեցաւ իրապէս գնահատելի արդոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով պէտքը կը զգայ իր ուղղութիւնը և նպատակը կրկին ներկայացնել հանրութեան։

ՆՇԱՏԱԿ.—Գոհ ձգել յաճախորդները միշտ՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղարերու արագ և ճշգապահ պատրաստութեամբ, գներու չափաւորութեամբ և արուեստին խղճմտամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրութիւն, ապահովութիւն և պարկեշտութիւն դեղարանիս սկզբունք եղած են միշտ։

Եւրոպական ասն մը հետ ալ բանակցած ըլլալով, ամէն չարթու Զուիցերիական թարմ պատուաստի թիւպեր (ասը գայէսի) կը հասնին բոլորովին։

Ցիշենք զ նաև ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն մասնաւորաբար ծանօթ Բ.ԹԻՆԿ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ Է.Ֆ.՝ որ ամէն Գ. Շ. Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանիս մատնաւորապէս։
ԴԵՂԱՐԱՆՆՈՒՆԻ ՆԱԵԻ ԳԻՇԵՂԱՑԻՆ ՍՊԱՍ 50—25

Ֆ. ԿՕԹՎԱԼԴ
J. Gottwald
Բերա, Մեծ փողոց, Թ. 421
Սանթա Մարիա եկեղեցիին քով
Պատուաւոր՝ 1873ի Վիեննայի Համաշխարհային ցուցահանդէսէն և 1903ի Աթէնքի Միջազգային Ցուցահանդէսէն։
Ամէն տեսակ մուշտակեղէն, օձիքներ, թեւնոցներ և էթիւներ, կնոջ ճաքէթներ՝ չափս վրայ, մարդոց համար մուշտակներ, և այլն, փեռուրէ բարձեր։
Ձմրան մուշտակեղէններու և հագուստներու պահպանութիւնը ամրան միջոցին ապահովուած է ցեցերէն։
3—12

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐԵՐՈՒՆ

Հագուստի խնդիրը վերջնականապէս լուծուած է այլ եւս։ Պատրաստ զգեստեղէնի մեծ վաճառատունը՝ ԷՄՆԻԵԷԹ որ Կ. Պոլիս, Մուլբան Համամի հրապարակի Քրեսի Լիսճեն դրամատան վրայի

յարկը հաստատուած է, երիկ մարդոց եւ տղոց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մեծ մթերք մը ունի միօս, որոնք խիստ նուրբ, ձեւաւոր եւ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են ու ամէն ճաշակի յարմար եւ ածան գիներով կը ծախսուին։

ԷՄՆԻԵԷԹ վաճառատունը իր կերպասները ուղղակի եւրոպական մեծ գործարաններէ մեծամասնակ բերել տալով զանոնք ամէնէն ճարտար դերձակներու ձեռքով հագուստի կը վերածէ, այս բացառիկ պատճառով վաճառատան մէջ մեծ ճաշակութեամբ պատրաստուած հագուստները ամէն եղանակի նորաձեւութեան կը յարմարին եւ չափի վրայ կարուածներէն բնաւ չեն զանազանիր։ Ամէնէն աւելի հաճելի տեր ու դժուարահաճ անձինք անգամ գոհ կը բնան ԷՄՆԻԵԷԹի հագուստներէն, որոնք այսչափ կատարելագործութիւնով հանդերձ դիմացկուն ու դիւրամատչելի ըլլալու առաւելութիւնն ալ ունին։ Մեր գրածներուն ճշմարտութիւնը հաստատելու համար բաւական է անգամ մը այցելել ԷՄՆԻԵԷԹ վաճառատունը։ կիներու յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը կայ վաճառատան կից։ Դիները ճշմարտապէս վերջնական են. զեղչ չկայ բնաւ։
Կիրակի օրերը բաց է։
50 19

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԻԳԼԸՂԸՆԸՆ
ԹԷՏԱՎԻՒ ԳԱԹԻՍԻ

Տօգիոր Էվվանգելիոն Էվրոբատա իբրա իթթիկի սոն սէյհանաթընատ թրպգա եէնի մուվաֆֆագբյէթլեր էյտ իթմիշ օլմալա մատմաիլյ տախիլն միաէյի վէ պէօգրէբլերի իզնաճ իտէնէք աղբր իլանլար վէրմէքսիզին պիր հաֆթա զարֆընատ պէլ սօղուգլըղընը գաթիէն թէտավի իտէր։ Թէրէտիւա իսէնլէրէն իւճրէթը թէտավի խոսթալըգ քեամիլէն մինատէֆի օլատուգատն սօնրա ալընը։

Գայէթ եէնի վէ Էվրոբատա թաթպիգ օլընան սոն ուսուլ իլէ ֆրէնկի խուսթալըղընը մուվաֆֆագբյէթլեր թամ իլէ թէտավի էտէր. հէր կիւն սատթ տէօրթատէն օնա գատար կալթատատ, Սանդրգեբլրատա Գարագուշ Օթելինին գարդուսընատ լամպանը տիւքքանընրբն իւզէրինատ 97 նումէրօղլը քէնատ թէտավիխանէսինատ պուլունուր։ 40—17

ՏԵՂԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԷԶԻՐ ԵՒՐԸ

Տեղական արտադրութիւն ըլլալով, անարատ և անխառնուրդ պէզիր եւրի կը ծախսուի, Պոլիս, Ալաճա Համամ 69 թիւ եաղնը օղլու և Քալայը օղլու խանութները. ինչպէս նաև Պէյհքայ, Թրամվայի ճամբուն վրայ 78 թիւ եաղնը օղլու և ընկ. խանութը։ Ի՝ զերը կը պատրաստուին Սիլիստար Աղայի կողմը մասնաւոր գործարանի մը մէջ։ Ոսկի մը պարգեւ պիտի տրուի անոր որ տարրալուծելով այն իւղը՝ օտար նիւթեր գտնէ հոն, նոյն իսկ քիչ քանակութեամբ։ Նոյն տեղերը ծախսուած իւղը ուրիշ տեղ ծախսուածներէն թէ՝ ընտիր է և թէ ածան է։ Թէ՝ մեծաքանակ և թէ փոքրաքանակ վաճառուումներ կը կատարէ։ Ուշադրութիւն ընելու է թիթեղեայ տուփերուն վրայ վերի անուններուն ձեռագիր ստորագրութեան։ 50—6

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՆԱՆՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԳԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՈՒՄԱՐ ՄԻՆՉԵՒ 1903
1,325,000,000 ՖՐԱՆՔ

VICTORIA DE BERLIN

ՀԻՄՆԵԱԼ 26 ՍԵՊՏ. 1853Ի ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԳԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1903
510,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Ցամաքային Եւրոպոյ ամէնէն ճզօր Ընկերութիւնն է

Ունի պայմաններ զոր Թուրքիոյ մէջ գործող ընկերութեանց և ոչ մին կրնայ կատարել։ Զոր օրինակ, 30 տարեկան անձ մը 25 տարուան տեւողութեամբ խառն (Mixte) ապահովագրութեան մը համար առաջին երեք տարիները պարտի վճարել 424 ֆր., երրորդ տարիէն 10 % էն սկսելով մինչ 66 % կը զեղչուի վերջին տարին, որով ընդհ. վճարածը կ'ըլլայ 6255 ֆր. և առաջին օրէն արդէն իրեն տրուած 10000 ֆր.ի Ապահովագրական պայմանագրով կ'ստանայ ճիշդ 10000 ֆր.ը, որով զուտ չան ստացած կ'ըլլայ 3745 ֆրանք։ Թոլորովին անվտանգ ժողովրդական հիւղ մը ալ ունի շաբաթական վճարումներով և առանց բժշկական քննութեան։
Ամերիկեան ԹԱՐԻՖԱՆԵՐ՝ զուակաց Ապագայի Ապահովագրութեանց

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻԻՂ

Ապահովագրութիւն ՇՊԳԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի, ԹԻՒՆԷԼի, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, այնարիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար՝ շաբաթական՝ փոքր վճարումով մը, այսինքն ՄԷԿ ՖՐԱՆԿՈՎ. և վճարելի մինչեւ մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային։
Տեսուչ՝ ՕԼԻՊԻԹԻՒՆ Մ. ՓԻԶԷՆԵԱՆ
Ընկերութեանս դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ ի Պոլիս.— ՓՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ
ԼԻԱԶՕՐ. ՆԵՐԿԱՑԱՅՈՒԾԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՕԱՆԵԱՆ
Պոլիս Դաբրեբօղլու խան թիւ 45 եւ 45 հիշ.